

IZVJEŠTAJ

O studijskoj posjeti Zavodu za socialne dejnosti u Skoplju

Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je, u periodu od 16.10.-19.10.2018, organizovao studijsku posjetu Zavodu za socialne dejnosti u Skoplju. Petoro zaposlenih iz Zavoda, načelnici Odjeljenja za razvoj i stručnu podršku i Odjeljenja za unapređenje kapaciteta stručnih radnika i tri samostalna savjetnika su posjetili Zavod za socijalne dejnosti, Ministerstvoto na trud i socijalna zaštita i brojne servise koji pružaju usluge u socijalnoj zaštiti u Skoplju. Cilj posjete je bio razmjena iskustava sa kolegama iz Zavoda, kao i upoznavanje sa programima i uslugama koje funkcionišu u Makedoniji, a nedovoljno su razvijene ili još uvijek nijesu razvijene u Crnoj Gori.

Prvog dana studijske posjete, 16.10.2018.godine obavljena je posjeta Zavodu za socijalne dejnosti - Skopje. Direktor Zavoda Stojan Stanislavski, Sonja Kiprovska i Vesna Samojlovska su predstavili svoju ustanovu i njen rad. Zavod je osnovan 1961. godine, kao Republički Zavod za socijalni prašanja. Nakon više organizacionih transformacija od 1998. godine do danas funkcioniše kao Javna ustanova Zavod za socijalni dejnosti-Skopje. U Zavodu je zaposleno 24 izvršioca - 9 socijalnih radnika, 3 psihologa, 5 pedagoga, 3 pravnika, 1 sociolog, 2 defektologa i 1 ekonomista. Zavod ima široke nadležnosti: prati i proučava socijalne pojave i probleme u oblasti socijalne zaštite, predlaže i sprovodi mjere za unapređenje socijalne zaštite i socijalnog rada, ukazuje stručnu pomoć ustanovama socijalne zaštite i stručnim radnicima, daje stručno mišljenje prilikom izrade programa za razvoj socijalne zaštite, kreira standarde i normative za rad i kadrove u ustanovama socijalne zaštite, izrađuje metodološka uputstva za rad stručnih radnika, vrši nadzor nad stručnim radom, na zahtjev Ministrastva vrši nadzor i u konkretnim slučajevima, po žalbama korisnika, vrši licenciranje stručnih radnika, vodi registar licenciranih stručnih radnika (trenutno ima 924 licencirana stručna radnika), sprovodi kontinuiranu edukaciju stručnih radnika u postupku izdavanja licenci, vrši statističku obradu podataka u skladu sa evidencijama koje se vode u ustanovama socijalne zaštite, bavi se izdavačkom djelatnošću, ostvaruje stručno naučnu saradnju sa pojedincima i institucijama u zemlji i inostranstvu. Zaposleni u

Zavodu, na osnovu Programa za kontinuiran profesionalni razvoj vrše obuke za stručne radnike u sistemu socijalne zaštite. Program je kreiran od strane zaposlenih u Zavodu, uz konsultacije Univerziteta Strathclyde iz Škotske i međunarodne organizacije Westwater. Sastoji od 22 modula, od koji je 14 osnovnih modula, koji su obavezni za sve stručne radnike, a dodatnih 8 su specijalizovani moduli prilagođeni radu sa specifičnim korisničkim grupama. Zaposleni u Zavodu imaju sertifikat za obavljanje edukacije stručnih radnika.

U Makedoniji funkcioniše 30 centara za socijalni rad. Većina od njih ima u svom sastavu organizacione jedinice koje pružaju usluge različitim korisničkim grupama, a pojedine usluge pružaju i nevladine organizacije, u okviru sistema i u saradnji sa centrima. U centrima je organizovan timski rad. U toku je postupak deinstitucionalizacije u okviru koga se vrši transformacija ustanova socijalne zaštite

Nakon Zavoda posjećen je Dnevni center za stara lica, koji funkcioniše u okviru Centra za davanje pomoći u domaćim uslovima, partnerstvo Crvenog krsta, grada Skoplja i Ministarstva. Dnevni centar je otvoren 2012. godine u okviru projekta za brigu o starim licima i jedan je od tri koja funkcionišu na teritoriji grada Skoplja. Na dnevnom nivou imaju 80 korisnika za koje organizuju raznovrsne aktivnosti: edukacija na teme za koje iskazu interesovanja, zabavne, muzičke i takmičarske aktivnosti, organizovanje izleta, obilježavanje značajnih datuma, kako društvenih, tako i ličnih koji su značajni korisnicima, organizovanje izleta, kreativnih radionica, diskusije i tribine na različite teme. U sva tri dnevna centra zaposlen je po jedan socijalni radnik, koji organizuje sve aktivnosti. U okviru dnevnog centra organizovan je i usluga pomoći u kući za stara lica za područje 8 opština u Skoplju. Na pružanju ove usluge angažovano je 12 volontera i 6 medicinskih sestara. Ciljna grupa kojoj se pruža ova usluga su 180 starih i bolesnih lica koja žive sama i oko 300 aktivnih starih lica, kojima je potrebna medicinska i psihosocijalna podrška. Usluga je organizovana tako da jedan put nedjeljno, a po potrebi i češće medicinska sestra i volonter obave kućnu posjetu starim licima i pruže neku od potrebnih usluga. Medicinske usluge koje pružaju su: mjerenje šećera u krvi i krvnog pritiska, kontakt sa izabranim ljekarom i odvođenje korisnika na pregled, davanje savjeta za uzimanje terapije i ishranu, dijeljenje

besplatnih lijekova. Usluge koje pružaju volonteri su: razgovor i druženje sa starim licima, dijeljenje hrane, pomoć pri kupovini hrane i lijekova, pomoć oko obavljanja administrativnih poslova. Na mjesečnom nivou obavi se 720 posjeta starim licima od strane medicinskog tima i 320 od strane volontera.

Obavljena je posjeta JU Zavod za rehabilitacija na deca i mladinci - Skopje, gdje su predstavljene usluge za lica sa smjetnjama u razvoju. Ovaj Zavod je bio osnovan za potrebe obrazovanja i postoji od 1965 godine. Zavod je ustanova socijalnog karaktera koja obezbjeđuje dnevni i internatski smještaj, pruža opservacije, rehabilitacioni i korektivni tretman, vaspitanje, obrazovanje, radno osposobljavanje, radnu okupaciju, sportsko rekreativni i kulturno zabavni život kao i zdravstvenu zaštitu za lica sa umjerenim i teškim smetnjama u intelektualnom razvoju. Ustanova je u procesu transformacije, sa institucionalnih usluga se deinstitutionalizacije i razvija usluge za podršku za život u zajednici. Trenutno ima 66 korisnika, od kojih je 31 smješteno u internat. U krugu ove ustanove funkcioniraju i Dnevni centar za autizam koji koristi prostore ove javne ustanove a njime rukovodi nevladina organizacija Imago plus na čijem čelu je predsjednica Zemrija Bela Veseli.

Drugog dana posjete predstavnice Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu Crne Gore imale su sastanak u Ministarstvu za trud i socijalnu politiku Republike Makedonije na kom se razgovoralo o sveobuhvatnoj socijalnoj reformi u Republici Makedoniji, o izradi novog zakona, kao i o saradnji sa makedonskim Zavodom i centrima za socijalni rad. Takođe, predstavnice Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu Crne Gore su podijelile svoja iskustva u pogledu licenciranja stručnih radnika, akreditacije programa obuke, kao i o funkcionisanju crnogorskog sistema socijalne i dječje zaštite.

Nakon sastanka u ministarstvu obišten je JU Centar za socijalna rabota na grad Skopje. JU centar Skopje ima 253 uposlenu, više organizacionih jedinica, dnevne centre, savjetovalište itd. O radu centra informacije je pružila direktorica Natašom Stanojević koja je kazala da se centar u poslednje vrijeme osim redovnih posla koji obuhvata hitne intervencije, izlaske na teren bavi borbom protiv trgovine ljudima i da je tim povodom oformljen multidisciplinarni tim koji je zbog

dešavanja u okruženju izuzetno angažovan. Temelje za prvo makedonsko SOS Detsko selo postavljeni su u aprilu 1999. godine. SOS Detsko selo Skopje je počelo sa radom 2002. godine kada je primljeno prvo dijete na smještaj. Ono zahvata površinu od 11.500 m² u naselju Čento u Skoplju. Selo ima 12 kuća (svaka sa površinom od 139m²) i pet pomoćnih objekata. Selo može da smjesti 84 djece bez roditelja i roditeljskog staranja, po 7 u svakom smještaju. Posjeta upsolenih iz Zavoda bila je organizovana Mladinskoj kuki SOS Detskog sela. To je model brige o djeci bez roditelja i roditeljskog stranja u kom se djeca osamostaljuju i uče se praktičnim životnim vještinama koje će im pomoći da se integrišu u lokalnu zajednicu. Mladi preuzimaju veliku odgovornost za svakodnevni život i podučavaju se za nezavistan život. Broj mladih koji mogu živjeti zajedno je najviše od 14-16, i to sve dok ne postanu punoljetni. Mladi su odgovorni za raspoređivanje njihovog budžeta i za rukovođenje domaćinstvom, a sve to ostvaraju uz pomoć savjeta i podrške uposlenih u SOS Detskom selu. Ono što je značajno je da Ministarstvo pokriva troškove za svako dijete koje je smješteno u Detsko selo, oko 150 eura po djetetu. SOS Detsko selo ima 7 zaposlenih, od čega je 5 stručnih radnika i svaki radnik je zadužen za određeni broj djece za koje je voditelj slučaja.

Posjeta je nastavljena odlaskom JU za zgriživanje na deca i mladinci so vaspitno socijalni problemi i narušeno povedenie. Ova ustanova je zapravo proizvod deintitucionalizacije doma „25 maj“ koji se transformisao u forme stambenih jedinica za djecu u riziku. Oformljeno je 5 kuća u kojima je smješteno po 5 djece. Djeca koja su na smještaju u ovim kućama su iz cijele Makedonije. Uzrast djece koja se mogu smjetiti u ove kuće je od 7-18 godina, sa izutetkom ako neko dijete kasnije završava srednju školu, onda se boravak produžava do završetka školovanja. Boravak u kući može biti najduže do 3 godine. Svaka od kuća ima svoj stručni tim, i svaka kuća broji po 5 zaposlenih koji rade po smjenama. Obroke za djecu obezbjeđuje još uvijek ustanova „25 maj“. Svi uposleni u kućama su uposleni koji su radili u domu „25 maj“. Na svakih 6 mjeseci uposleni šalju izvještaj nadležnom centru za socijalni rad.

Na kraju drugog dana posjete obiđena je NVO organizacija „Poraka“ koja se bavi osobama sa invaliditetom. Ova organizacija ima 18 stanova, 2 stambene jedinice i 86 korisnika. U okviru svoje usluge imaju i dnevne centre u kojima su

razvili radionice štampanja, šivenja itd. Takođe, u svom posjedu imaju farmu te se njihovi korisnici bave i zemljoradnjom kao radno-okupacionom terapijom. Od 43 korisnika u Skoplju, 30 je radno angažovano. Ostali korisnici se nalaze na teritoriji Negotina. Ovim servisom rukovodi menadžer, uposlena su 2 koordinatora i 7 asistenata.